

PENSIONER OTIUMSTOLEN!

Resultater fra i-SIT projektets research og brugerundersøgelser

iSIT

"Vi så på mange møbler i mange forskellige forretninger. Vi så bl.a. på en Otiumstol - men den lignede jo et hjælpemiddel."

49-årig kvinde med ryg- og armsmerter.

Kolofon:

i-SIT Brugerreven innovation og metoder til udvikling af velfungerende sidde- og hvilemøbler med brugeren i centrum.

i-SIT-projektet er medfinansieret af Erhvervs- og Byggestyrelsen under programmet for brugerreven innovation, den strategiske indsats. Temaområde: Ældre og funktionshæmmede.

i-SIT projektet er delt op i seks faser, som strækker sig fra august 2007 til december 2009.

Fase 1: Vidensafklaring

Fase 2: Eksisterende metoder

Fase 3: Indsamling af brugerbehov

Fase 4: Ideudviklings- og innovationsudviklingsfase

Fase 5: Prototype og test

Fase 6: Vidensformidling.

Denne folder indeholder uddrag fra fase 1, 2 og 3.

Projektholder:

Lone Kobberholm Storgaard, DESIGN CONCERN A/S,
lks@designconcern.com

Initiativtager og projektansvarlig for i-SIT-projektet.

Samarbejdspartnere:

Bexcom, www.bexcom.dk

Gabriel, www.gabriel.dk

Videncenter for Intelligente Tekstiler, www.teko.dk

Udviklingscenter for Møbler og Træ (UMT),

www.moebelcenter.dk

Redaktion:

Karin Bendixen, Bexcom og Birgitte Iversen, c:ommunicate

Grafisk Layout:

DESIGN CONCERN A/S

Citat er tilladt med tydeligt kildeangivelse.

Dokumentet er sat med Verdana, 8 pt.

DK-8000 Århus, september 2008

www.i-sit.dk/www.designconcern.com

Fotocollage, forside:

Baggrundsbillede: "156_RGB.jpg" ©Fritz Hansen 2007

Design for Alle

Design for Alle handler om, at give alle personer lige mulighed for at tage del i alle aspekter af samfundet. Design for Alle indebærer en bevidst brug af analyse af menneskers behov og ønsker og kræver brugerinvolvering i alle stadier af designprocessen. Design for Alle stiller ligeledes krav til tværfaglighed og samarbejde på tværs af brancher m.v.

OPTAKT

I 2042 er der 1,5 mio. seniorer i Danmark. Det er 80 pct. flere end de 835.000, der er i dag¹. Nutidens seniorer er købestærke forbrugere. De stiller høje krav til deres omgivelser, og vil hellere acceptere en funktionsnedsættelse end at benytte hjælpemidler og inventar, som de synes er grimt. Det fortæller tidligere undersøgelser² og dette projekt os.

Samtidig kan i-SIT projektet konstatere, at møbel- og tekstilbrancherne har forbløffende lidt tradition for at inddrage brugerne, når der udvikles nye produkter. Det viser sig, at det er nyt for møbel- og tekstilbranchen at arbejde sammen med kunderne, detailforretningen og til dels også med eksterne designvirksomheder.

Der er et stort kommercielt potentiale i at inddrage brugerne i udviklingen af nye produkter. Der bør derfor lyttes intenst til de købestærke seniorer, når der fremover skal udvikles og afsættes nye møbler og inventar, som kan gøre dem selvhjulpne i dagligdagen trods en ny hofte, slidgigt eller andre aldersrelaterede småskavanker.

i-SIT er et projekt under regeringens program for brugerreven innovation og skal hjælpe danske virksomheder med at lytte. For i-SIT er et tværfagligt projekt, som har sat sig for at undersøge, hvordan man kan skabe velfungerende sidde- og hvilemøbler med brugeren i centrum. Målet er at skabe et mønstereksempel på, at tværfaglig viden og systematisk brugerinvolvering kan skabe bedre og mere konkurrencedygtige møbler, der imødekommer fremtidens krav til boliginventar.

i-SIT projektets formål er at udvikle velfungerende sidde- og hvilemøbler med udgangspunkt i de behov, som seniorer med og uden funktionsnedsættelse har. i-SIT vil finde frem til et produkt eller koncept, som har implementeret målgruppens krav og behov både i forhold til det funktionelle, men i lige så høj grad opfyldelsen af en række følelsesmæssige behov og immaterielle værdier som f.eks. æstetik og livskvalitet. Det handler ikke om at fremstille et specialmøbel eller et specialkoncept, men et Design for Alle³ produkt, hvor den bruger-drevne innovation er i højsædet. Til brug for dette udarbejdes personas.

1 Befolkningsfremskrivning, Danmarks Statistik.
2 "Alrummet – Rummet for Alle", 2006.

3 www.design-for-alle.dk

i-SIT projektet

Er et empirisk og tværfagligt samarbejdsprojekt mellem en møbelproducent, en møbeltekstilproducent, Udviklingscenter for Møbler og Træ (UMT), Videnscenter for Intelligente Tekstiler (VIT), en "Design for Alle"- og brugerekspert, en kommunikationsvirksomhed, samt en designvirksomhed med fokus på brugerbehov. Denne mængde viden, som deltagerne repræsenterer, benyttes aktivt under hele projektføreløbet.

Projektet benytter den humanistiske og samfundsorienterede tilgang, der handler om at anskueliggøre og forstå sammenhænge, behov, præferencer og problematikker, der hvor livet udfolder sig – i hjemmet. Der er hentet inspiration fra fagområder som antropologi, etnografi, etnologi, ergonomi, aktivitetsanalyse, design, Design for Alle og ergoterapi. i-SIT har gennemført to omfattende undersøgelser af brugerbehov:

Spørgeskemaundersøgelse blandt seniorer fra hele landet om sidde-hvilemøbler og det at hvile sig. Undersøgelsen er gennemført i forbindelse med Danske Ældreårskonference foråret 2008. Gruppen repræsenterer mennesker uden og med aldersrelaterede funktionsnedsættelser som slidgigt i hofte og ryg, nedsat muskelkraft, balanceproblemer m.v.

195 seniorer besvarede i-SIT projektets spørgeskema om deres sidde-hvilemøbel m.v. 57 pct. var kvinder og 43 pct. var mænd. Gennemsnitsalderen er 70,1 år og aldersspredningen fra 55 år til 84 år. Og de kom fra hele Danmark.

Feltundersøgelse i brugernes hjem med fokus på, "hvilket job" der skal løses ved sidde-hvileaktiviteten. Brugere har fortalt om og vist, hvordan de benytter sidde-hvilemøblet. Opsamling og analyse af hjemmebesøgene er sket via gennemgang af interviews, noter, fotos og videoklip.

Hjemmebesøgene er foretaget i sommeren 2008 hos 14 mænd og kvinder i henholdsvis Jylland og København. Aldersmæssigt var de interviewede mellem 34 og 91 år, og boede i lejligheder, parcelhuse og rækkehus.

På de følgende sider kan du læse uddrag af i-SIT projektets tre første faser. Der findes rapporter, som går mere i dybden med emnerne. De kan downloades via projektets hjemmeside.

www.i-sit.dk og www.designconcern.com

Gennemsnitsmennesket findes ikke. Men ved hjælp af tværfaglig viden og samarbejde, medinddragelse af slutbrugere og et blik ind i den verden et produkt anvendes i, kan vi udlede viden, som kan benyttes kommercielt set i lyset af de kommende års store demografiske ændringer.

Foto: Dan Gianotti, www.flickr.com

52 pct. af kvinderne og 39 pct. af mændene lægger vægt på vejledning, når de skal købe et nyt sidde-hvilemøbel.

Næsten halvdelen svarer, at det har stor betydning at få specifik vejledning ved køb af et nyt sidde-hvilemøbel.

En fjerdedel mener, at det har mindre betydning.

(Fra spørgeskemaundersøgelsen)

PENGESTÆRKE SENIORER I FARVANDET

Hvem er de egentlig; disse kommende seniorer, som har så hårdt brug for at sidde godt?

De er som udgangspunkt en vældig bred gruppe. Den demografiske udvikling viser, at antallet af seniorer vil stige uafbrudt de næste cirka 40 år. De tilhører en generation, som vil klare hverdagen selv og leve livet, som de plejer; uanset evt. tab af funktionsevne. De ønsker produkter, der på samme tid er velfungerende og æstetiske. De værdier, som i dag knytter sig til den ideelle seniortilværelse er f.eks. aktivitet, frihed og værdighed, så mange seniorer vægter højt at rejse og engagere sig i foreninger, sport m.v. Skræmmebilledet er det stille liv, hvor man er gået i stå.

Seniorerne er særdeles købestærke og tilhører den første "velstandsgeneration"; faktisk sidder de på over 70 pct. af formuen. Læg dertil at fremtidsforsker Jesper Bo Jensen forudsiger, at om 20 år er danskernes velstand og forbrug to tredjedel større end i dag: "Det begrænsede forbrug, som nogle seniorer stadig i dag udfolder, vil være en saga blot. De nye seniorer vil alle være vokset op i et forbrugssamfund, og dermed også i den sene fase af livet udfolde sig forbrugsmæssigt relativt livligt".⁴

Seniorerne er et kæmpestort kommercielt potentiale med masser af tid til at rejse, shoppe, læse, pleje kroppen – med andre ord; der er penge i dem. Mange penge.

De vil have ordentlig vejledning

For at liste seniorernes kreditkort op af lommen, skal man kunne levere en kvalificeret vejledning, når de er på udkig efter et nyt møbel. Det er især kvinderne, som vejledning har stor betydning for. Da andre undersøgelser samtidig viser, at det er kvinder, der ofte står for indkøb til hjemmene, er det værd at overveje en særlig markedsførings- og salgsindsats målrettet kvinder. En del af vejledningen er muligheden for at afprøve det møbel, man skal investere penge i. De fleste har besøgt adskillige møbelforretninger og i flere år tænkt over, hvilken model de vil købe. De færreste vil købe via nettet.

Gennemgående finder brugerne sidde-hvilemøbler for dyre. Samtidig er de også klar over, at man betaler for kvalitet og design. Specielt eksperterne / elitebrugerne (se side 11) erkender deres behov for et ordentligt hvilemøbel. Men det er alligevel jævnlige prisen, som afgør valget. For eksempel at der er tilbud på møbler.

"Sælgerne skal blive bedre og have viden om det de sælger. Det er en god ide, hvis sælgeren stiller spørgsmål til én i stedet for at fortælle, hvad der er godt ved deres produkt. Når han stiller spørgsmål, kommer man til at tænke mere over, hvilke behov man har..." 36-årig kvinde med lændeproblemer gennem 10 år.

"Vi valgte en Stressless, fordi vi kunne få den til et godt tilbud!" 62-årig kvinde med nye hofter.

SENIORER VIL HVILE MED STIL

Sidde-hvilemøblet står i dagligstuen og er et af hjemmets faste holdepunkter. Det er udgangspunkt for social kontakt – f.eks. samtale med familie og venner – og omdrejningspunkt for den daglige avislæsning, håndarbejde, fjernsyn, middagslur m.v.

Halvdelen af de interviewede ved hjemmebesøgene bor sammen med en ægtefælle eller samlever, og de ønsker alle at have to ens hvilestole - gerne med fodskammel. Men det er for dyrt at købe to ens sidde-hvilemøbler, og ikke alle mærker findes i varierende modeller, som tilgodeser brugernes forskellige behov. Højde- og vægtmæssigt varierer ægtefællerne fra hinanden (højdeforskel på op til 20 cm og vægtforskel på op til 60 kg.) og det stiller forskellige krav til de "ens" stole. Ofte kan man ikke få en fodskammel, der passer til stolen.

Nye ting, der skal ind i hjemmet, vurderes i forhold til, hvordan man allerede bor, og skal derfor passe ind. Otiumstolen opfattes som en institutionsstol og et hjælpemiddel, der ikke hører til i et pænt hjem.

Æstetik og det at et møbel passer ind i hjemmet har høj prioritet og møblets materiale betyder noget for opfattelsen af selve møblet. Naturmaterialer appellerer stærkt til seniorerne, som har en klar holdning til polstringen, hvor fasthed/hårdhed er et vigtigt parameter. Koldskum nævnes som en god løsning, fordi møblet dermed beholder faconen, og gør det lettere f.eks. at sætte fra på selve sædet, når man rejser sig.

God stil er også at sidde godt

Brugerne vil gerne kunne lægge benene op. Men da mange ikke har en fodskammel, benytter de istedet sofaen, når de skal have benene oppe – især når de ser fjernsyn. Rent fysiologisk er det godt at sidde med benene oppe, fordi det kan forebygge sygdomme som hjerte-kar lidelser, hævede ben og så appellerer fodskamlen til at bevæge fødderne og dermed "hjælpe" venepumpe-funktion i benene.

Bevidstheden om hvad der vil være godt for en dårlig ryg, hofter, knæ mv. hænger ikke altid sammen med valg eller brug af sidde-hvilemøblerne. Forskellige parametre spiller ind:

- At man prioriterer anderledes og hellere bruger pengene på andre ting i tilværelsen.
- At man er følelsesmæssig afhængig af møblet – det har affektionsværdi, og så må man sidde så godt, man kan.
- Man skiller sig ikke umiddelbart af med et møbel, som ikke fejler noget, selv om man faktisk sidder dårligt i det.
- Sofaen kan opveje nogle af de siddebehov, brugerne har. Her kan man sidde med benene oppe og med ekstra puder få en rimelig støtte i ryggen.

Tre ønsker går igen, når brugerne skal beskrive et godt sidde-hvilemøbels funktionalitet og ergonomi: 1. Højden skal være passende. 2. Armlænen skal være lette at gribe om, når man sætter og rejser sig. 3. Stolen skal give en god støtte i lænden.

Poul Østergaard, arkitekt, skriver i sin bog "Fornuften i højsædet", at armlænen bruges til at holde fast om; både når personen rejser sig og sætter sig.

Ved observationer så vi tydeligt, at højde og armlæne er afgørende for med hvilken lethed, den enkelte sætter og rejser sig fra møblet. Hvis højde på stol og armlæne er korrekt i forhold til brugeren, minimeres risiko for fald, når personen skal sætte sig. Og det har også en forebyggende effekt, fordi det minimerer belastning på led og knogler – det gælder i særlig grad i forhold til personer, der har slidgigt eller har fået nye hofter. Kombinationen af en lav stol/sofa og et dybt sæde, gør det stort set umuligt for en person med svage arm- og benkræfter, hofter- eller rygproblemer at komme ned og specielt op af et sådan møbel.

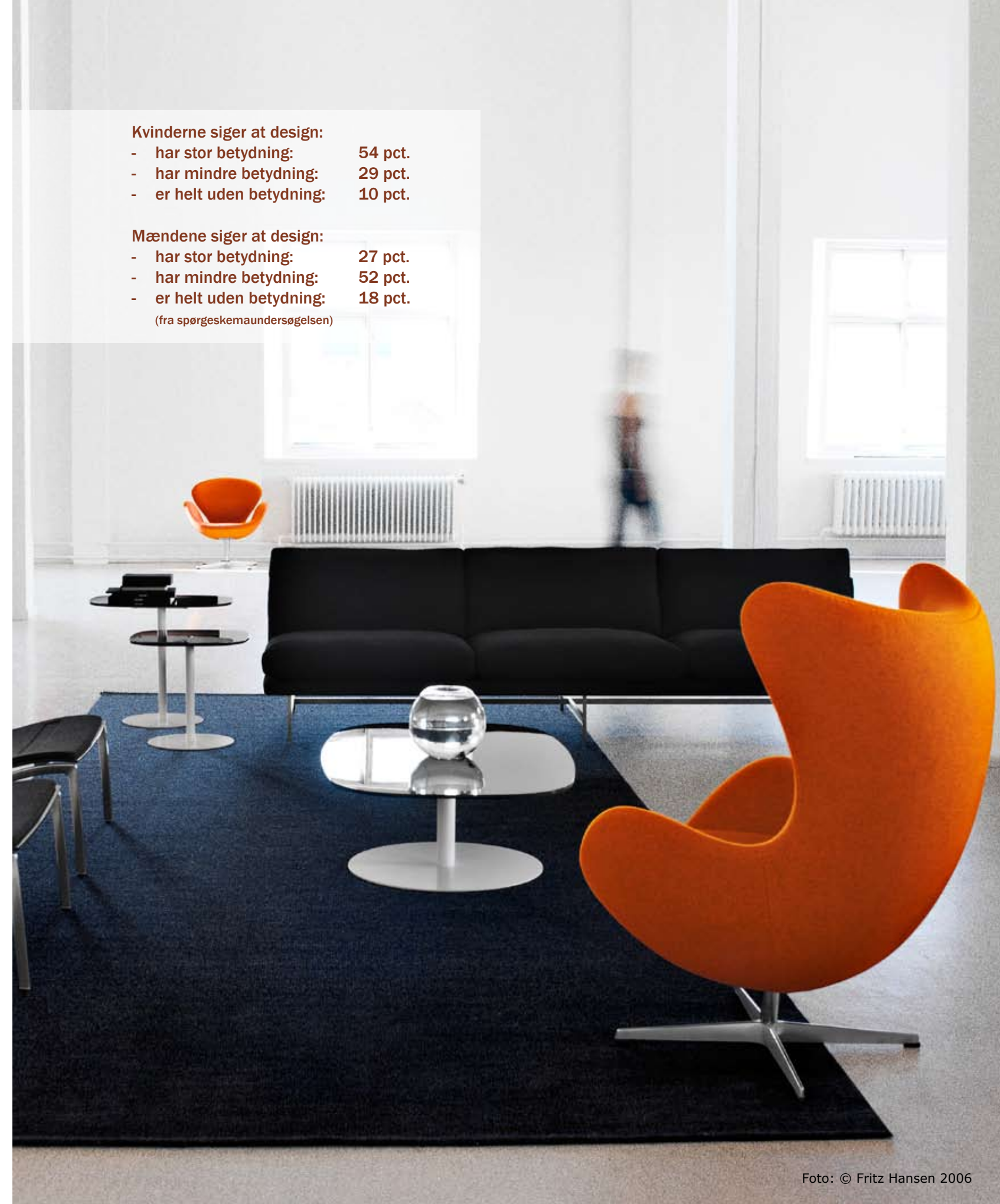
Kvinderne siger at design:

- har stor betydning: 54 pct.
- har mindre betydning: 29 pct.
- er helt uden betydning: 10 pct.

Mændene siger at design:

- har stor betydning: 27 pct.
- har mindre betydning: 52 pct.
- er helt uden betydning: 18 pct.

(fra spørgeskemaundersøgelsen)

SENIORERNE VED HVAD DE VIL - MEN VED VI DET?

Brugerdreven innovation er gennemgående for i-SIT-projektet fra første til sidste fase, og derfor er der fokus på virksomhedernes tradition for at inddrage brugerne. Det viser sig, at møbel- og tekstilbrancherne ikke har ret meget erfaring med brugerdreven innovation.

Møbel- og tekstilvirksomhederne har primært fokuseret på at forbedre og videreudvikle eksisterende teknologier og i-SIT kan f.eks. konstatere, at der i møbelbranchen sommetider udvikles møbler, som aldrig når ud til slutbrugeren, fordi det er indkøberne, som ofte beslutter om en ny stol skal i butikernes sortiment. De ser f.eks. en ny stol på en messe og vurderer, at den er interessant – uden at slutbrugeren er blevet spurgt.

Træ- og møbelproducenter, som sælger direkte til slutbrugere, har større fokus og mulighed for at kigge på, hvilke behov slutbrugere har.

Derfor er der heller ikke tradition for at indtænke den nye gruppe seniorer og brugere med funktionsnedsættelse i designprocessen og produktionen. Så selv om markedet kan se ud til at bugne af stole, kan man spørge sig selv, om det er de rigtige. Meget tyder på, at der gennem brugerdreven innovation kan tænkes mange flere funktioner ind i produkterne med de mange teknologier, vi har i dag – hvis det er dét, brugerne har behov for. For der er ingen tvivl om, at fleksible produkter og ny teknologi i fremtiden vil fylde mere og mere i hverdagen med f.eks. "IT i alting" og "Intelligente tekstiler".

Nye typer produkter og serviceydelser vil se dagens lys. Men der er behov for, at den teknologistyrede innovation suppleres med brugerdreven innovation, hvor brugernes erkendte – og ikke-erkendte – behov afdækkes og inddrages i udviklingen.

Hemmeligheder – selv for kunderne

Umiddelbart vurderes det, at der er stor mangel på innovation – og ikke mindst brugerdreven innovation – inden for møbel-

industrien. En udviklingsafdeling arbejder oftest i dyb hemmelighed indenfor bestemte rammer, hvorimod kunder kan gå et skridt videre og udvikle ud fra praktiske behov. Derved opstår der produkter, som er funktionelle og nytænkende. Studier foretaget på bl.a. Harvard Business Review viser, at der er mere omsætning på produkter, hvor ideen er kommet udefra. Det er en "win-win situation". Det er derfor værd at åbne op for udviklingsafdelingerne og give kunderne mulighed for at få de produkter, de gerne vil have.

"Brugerdreven innovation handler om at lære i dag, hvad brugerne har behov for i morgen" har tidligere erhvervs- og økonomiminister Bendt Bendtsen forklaret. Mange af elementerne i det, vi i dag kalder brugerdreven innovation, er kendte, men kombinationen af metoder og tværfaglighed samt det at kæde innovation sammen med nye forretningsområder og arbejde målrettet med innovation – det er nyt.

En tendens, når mainstream produkter skal udvikles, er, at det udelukkende er de velfungerende og raske, der tages udgangspunkt i i designprocessen. I den anden ende af skalaen udvikles hjælpemidler. Men der er en zone herimellem. De to yderpunkter kan komme tættere på hinanden. Dels ved at udnytte viden fra begge områder, dels ved at inddrage en langt bredere bruger/kundegruppe, nemlig seniorer og mennesker med funktionsnedsættelse. På den måde sikres Design for Alle, at slutprodukterne også tilgodeser en langt bredere kundegrupes behov og krav.

Den bedste siddestilling er den næste

Under interviewene i hjemmet skiftede alle stilling i løbet af interviewet. Enten lagde de benene over kors eller strakte dem ud. Kroppens vægt flyttes skiftevis fra den ene til den anden side.

Samtidig kunne vi iagttage, at kombinationen af en lav stol eller sofa og et dybt sæde gjorde det stort set umuligt for brugerne at komme ned og specielt op af et sådant møbel. Det gjaldt især for personer med svage arm- og benkræfter, hofte- eller rygproblemer. En af brugerne havde købt en "slængesofa" med det primære formål at far, mor og børn kunne "krybe sammen" i sofaen, når de skulle hygge sig med bøger og se film. Men det viste sig, at bl.a. sædedybden blev et problem for dem.

"Det er et problem med dybe stole og sofaer – man skal også tænke på de ældre - svigerforældre og forældre, som kommer på besøg. De kan jo slet ikke komme op fra lave stole og sofaer. Armlænene er for lave – så man kan ikke sætte fra, ja, de kan faktisk slet ikke bruge vores sofa og derfor heller ikke på naturligvis sidde sammen med os – der må bæres andre stole hen, som de kan sidde på." 36-årig kvinde med lændeproblemer.

Selv den mest komfortable position i den mest komfortable seng bliver ukomfortabel efter et stykke tid konstaterer den norske designer Peter Opsvik, som står bag bl.a. Stokke, Variér og Hågs stole. Vi modtager konstant impulser fra kroppen. De fleste af dem er et ønske om ændring. F.eks. er træthed en trang til at sove, sult behovet for at spise og host trangten til at rense halsen. Vi er bedre til at lytte til og følge kroppens impulser, når vi er børn, end når vi bliver voksne. I stedet for at belaste kroppen ved at tvinge den til at tilpasse sig designerens ideer, er det designerens opgave at gøre det let for mennesker at følge kroppens signaler, mener Opsvik.

Ergonomi og design som en helhed

Gennem de seneste årtier er der udført forskningsprojekter, både herhjemme og i udlandet, om dét at sidde ergonomisk korrekt – og der er udviklet en række komfortable stole, med hovedvægt på arbejdsstole. Dette skyldes myndighedskrav bl.a. fra Arbejdstilsynet. Det har betydet, at brugernes behov, samt faglig viden fra bl.a. terapeuter, i nogen grad har været inddraget i produktudviklingen. I modsætning hertil ses det, at hovedparten af sidde-hvilestole, som findes på markedet i dag,

ikke tager hensyn til brugernes erkendte og ikke-erkendte behov, og mange stole ikke er tilpasset den store gruppe af seniorer og mennesker med aldersrelaterede funktionsnedsættelse.

Design er en vigtig global konkurrenceparameter, som kan bruges strategisk til at differentiere sig og kommunikere budskaber, følelser og historier. Derfor er design et perspektivrigt område, når der arbejdes tværfagligt. Men da virksomhederne i Danmark er små og mellemstore, er det udelukket for mange at ansætte designere. Virksomhedens designanvendelse tegnes derfor af eksterne designere og designrådgivere, som nu oplever en eksplosiv udvikling. Næste epokegørende skridt er at kombinere design-udviklingen med brugernes funktionelle og emotionelle behov.

"Jeg bruger ofte vippefunktionen, men den kræver, at jeg har fødderne oppe og kan skubbe fra." (Skallen er monteret med et justerbart vippebeslag, som kan indstilles efter brugerens vægt; men dette kan brugeren ikke umiddelbart finde ud af). 72-årig rask kvinde.

i-SITs undersøgelser involverer "Elitebrugere". Det er mennesker med mere "ekstrem" funktionsnedsættelse eller en kronisk lidelse, som aktivt har forsøgt at gøre noget ved egen situation, og på den måde er blevet en slags eksperter. Elitebrugere har gjort sig mange tanker om, og ofte selv fundet på løsninger inden for sidde-hvilestillinger og møbler.

KAN MAN ELSKE EN STOL?

For mange seniorer har møblers historie en stor værdi. Det gælder også for sidde-hvilemøblet, som brugerne typisk har tilbragt mange gode stunder i. Ved hjemmebesøgene fortæller seks brugere uopfordret en historie om deres møbel. Disse historier har betydning for seniorerne og betyder, at de beholder og anvender møblet, også selv om det ikke fungerer optimalt.

Fire af brugerne har fået ompolstret deres hvilemøbel. Et par af dem op til fem gange. Det er de ældste blandt deltagerne i undersøgelsen. Begrundelserne for ompolstring hænger tæt sammen med følelser. Brugeren har arvet møblet eller købt det sammen med sin ægtefælle for måske mere end 50 år siden. Fornemmelsen af levet liv er tæt knyttet til møblet. Samtidig skal man ikke være blind for, at også seniorerne er påvirket af tidens trang til at iscenesætte sig selv og signalere holdninger og værdier via produkter. Ompolstring signalerer genbrug og en holdning til omverdenen. Desuden har den nuværende seniorgeneration rod i en tid, hvor man ikke smider væk. Man vil ikke signalere køb-og-smid-væk-kultur, og viser de nye generationer de værdier, man mener er vigtige at videreføre.

For den kommende seniorgeneration bliver bæredygtighed en vigtig faktor. De vil kende til produktionsmåder og genbrug af materialer. Med tidens store fokus på klima vil de have et møbel, der signalerer bæredygtighed.

Naturmaterialer tak!

Brugerne har en klar passion for og erfaring med naturprodukter, som fylder meget i deres vurdering af sidde-hvilemøblerne. Alle interviewede betragter naturprodukter som uld eller skind

som rare produkter – dejlige at røre ved og med en god duft. Både uld og træ beskrives som varme. Brugerne er delt i to lejre, når det gælder uld eller skind. Man har ganske bestemte opfattelser af, hvad de to materialer signalerer – og er meget dedikeret til sit eget favorit-materiale.

Hvad nu hvis...

Det nære forhold til møblet handler også om tryghed. Flere af deltagerne i hjemmebesøgene nævner, at de har tænkt lidt længere frem end den alder og den fysiske form, de har i dag. Også selv om de kun lige har rundet de 60 år, og har det godt. Hvad nu hvis man blev dårligere fysisk? Er man forberedt i valg af møbler og indretning, så man fortsat kan leve, som man plejer? Det handler både om valg af bolig, men i høj grad også om valg af møbler. Flere nævner, at de har købt sofaer og stole, som er lette at komme op af, og at møblerne skal være lette at rengøre. Vi har ved hjemmebesøgene konstateret, at et møbels forebyggende effekt har en stor betydning for brugerne.

"Vi har valgt, at vi ikke ville have dørtrin i vores hus, og vi har også selv bestemt, at vi ville have et væghængt toilet i 48 cm højde. Det har vi gjort, fordi vi har tænkt - hvad nu hvis vi bliver dårligere. Og derfor har vi også valgt sofaer og stole, som vi kan komme op og ned i. Og alle reoler i boligen er hængt op, så det er lettere at gøre rent." 60-årig kvinde med nye hofter gift med 62-årig mand, der har problemer med knæ, hofter og nakke.

"Min læne- og fjernsynsstol er et arvestykke, den er fra 1925 og ompolstret mindst fem gange. Oprindeligt var den betrukket med læder, men for en del år siden fik jeg uld på. Det var en meget dyr affære. Men jeg synes, det er sjovt, at det har været min morfars stol og at den stadig duer."

83-årig kvinde med smerter i ryg og knæ (fra hjemmebesøgene).

Model 19 (Bamsestolen) 1954 af Hans J. Wegner
Foto: www.pp.dk (PP Møbler)

PENSIONER OTIUMSTOLEN!

Otiumstolen bør straks pensioneres, hvis det står til i-SIT-projektets seniorer. De finder møblet grimt og klodset, og ønsker i stedet møbler, som er æstetiske, funktionelle og lette at indpasse i et almindeligt hjem.

Selvom Otiumstole eller Otiumlignende stole på mange måder kan tilgodese nogle af de behov og krav, som brugerne i i-SIT's brugerundersøgelse har, er der ingen med undtagelse af den ældste bruger, der kunne drømme om at købe en sådan stol. Otiumstole forbindes med sygdom, alderdom, hjælpemidler og plejehjem - og opfattes ikke som et møbel, der passer ind i et privat hjem. Det, seniorerne ikke kan lide ved otiumstolen, er hele dens udtryk. Flere siger, at den er god nok for andre, men selv ønsker de den ikke indenfor døren.

"De otiumstole lyser langt væk af gammel og funktionsnedsættelse. Det er da fint, at der er nogen, der kan have glæde af dem". 72-årig rask kvinde.

Så i-SIT er ikke i tvivl; Der vil være stor interesse for et alternativ til Otiumstolen. I det følgende oplystes nogle af de forventninger, seniorerne har til et sidde-hvilemøbel:

Bæredygtighed

Flertallet af brugerne i denne brugerundersøgelse lægger vægt på holdbarhed og er vant til at passe godt på tingene. Disse værdier karakteriserer også den kommende seniorgeneration, som vil være miljøbevidst og tænke i miljøvenlige produkter.

Derfor er det nødvendigt at appellere til seniorerne ved at tænke i brug af nye og anderledes materialer, som imødekommer ønsket om at have møblet i lang tid. Her kan både intelligente tekstiler og diverse naturmaterialer være relevante.

Materialer

Materiale handler både om udseende, oplevelse og følelser. Men også om, hvordan man kan rengøre møblet. Flere taler om ompolstring og den kommende seniorgeneration vil være miljøbevidste og tænke i miljøvenlige produkter. Derfor er det nødvendigt at tænke i brug af nye bæredygtige naturmaterialer. Det handler om at udnytte mulighederne

inden for intelligente tekstiler, men i høj grad også at have opmærksomhed på naturmaterialer.

Fodskammel

En fodskammel er væsentlig for seniorerne, og de fremhæver både fodskamlens udseende, men også at den gerne må være let at håndtere og let at få af vejen.

Vippefunktion

Det er vigtigt at undgå statiske stillinger, når man både står og sidder af hensyn til kredsløbet, muskler og led. Man bør ofte skifte stilling - også når man sidder. Det betyder, at møblet skal "give plads" til stillingskift. Ændring af stilling og belastning kan også nedsætte muskelsmerter.

Et par af de interviewede nævner, at en let vippefunktion i stolen er behagelig. En nævner at hun trods store rygproblemer sidder behageligt på Arne Jacobsens 7'er, fordi den har en let fleksibilitet i ryggen.

Funktionalitet

Sidde-hvilemøblet skal være stabilt. Højden på stolen og gode armlæn, der kan bruges til at sætte af fra og "tage imod". Armlænet skal have et godt greb og samtidig give plads til albuerne. Ryglænet skal give støtte til lænd og være højt nok til, at man kan hvile nakken/hovedet. Flertallet har en eller to puder, som bruges til støtte i lænd eller nakke. To benytter et tæppe til at rulle sammen under knæene. Flere af deltagerne efterlyser mere fokus i møbelbranchen på den rigtige højde på møbler.

"Jeg fejler ikke noget, når jeg sidder ned - så har jeg ikke ondt nogen steder." 83-årig kvinde med smerter i knæ og ryg pga. slidgigt.

To af brugerne, den ene 36 og den anden 72 år, nævner "returdrej" som en stor fordel. Det betyder, at stolen uanset, hvilken position, den har stået i "vender tilbage" til udgangspunktet, når personen rejser sig. "Så står stolen altid pænt".

Kun 29 pct. vil næste gang overveje et sidde-hvilemøbel med indbygget teknologi, indstillingsmuligheder og funktioner (vippe bagud, dreje, give massage) - evt. betjent via fjernbetjening.

Stort set alle adspurgte (94 pct.) har et møbel placeret inden for rækkevidde - f.eks. bord eller hylde til avis, kaffe, briller ol.

I aldersgruppen 54-69 år vil 33 pct. give over 5.000 kr. og 30 pct. give over 10.000 kr. for et nyt sidde-hvilemøbel. Smertegrænsen ligger ved 15.000 kr.

Foto: www.ekornes.dk

Foto: www.otium.dk

Teknologi

Selv om sidde-hvilemøblerne kan indstilles, er det ikke umiddelbart indlysende, hvordan det skal gøres. Det ses under observationen, at personerne "fumler" og "søger" efter det greb, der skal gøre det muligt at indstille møblet. Teknologi giver mange muligheder, men seniorerne tager det ikke ubetinget til sig. Ingen af de deltagende personer i brugerundersøgelsen har givet udtryk for, at de har brug for mange teknologiske funktioner, og som det er nu, indstiller mange møblet manuelt. Kun en person svarer, at indstillingen foregår ved hjælp af teknologi - fjernbetjening.

"De stole man kan få, der tilgodeser ryg m.m. dominerer meget i rummet. Det er fint at en stol kan indstilles, men det behøver ikke være en tandlægestol". 80-årig mand med rygproblemer.

Tilbehør

Alle brugere ved hjemmebesøgene, med undtagelse af en enkelt, har et større eller mindre møbel inden for rækkevidde til f.eks. at fralægge bøger, briller, håndarbejde, avis eller fjernbetjening på, eller sætte en kaffekop på.

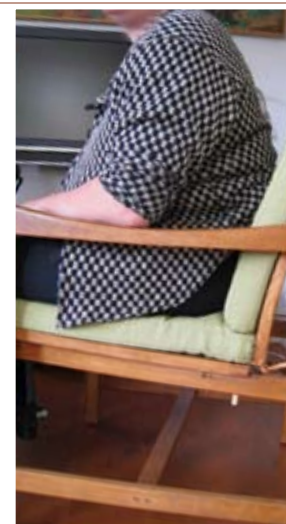
Økonomi

Vi bad seniorerne angive, hvor meget de vil være villig til at ofre, hvis de skulle anskaffe sig et nyt sidde-hvilemøbel inden for den nærmeste fremtid. Smertegrænsen ligger ved stole, som koster mere end 10.000 - 15.000 kr.

Der er en klar vilje til at bruge penge på en god stol. "Det må koste det, der er nødvendigt" og "Havde jeg penge til det, ville jeg nok købe to stole af 15.000 kr." er nogle af seniorernes udsagn. Også her er der en signalværdi. Prisen på stolen kan være med til at signalere: "Vi køber kvalitet og holdbarhed".

En fjerdedel af seniorerne overvejer at anskaffe sig et nyt sidde-hvilemøbel. Når møblet skal købes, vil 19 pct. gå i almindelig møbelforretning og 16 pct. vil gå i en specialforretning. Kun to pct. vil købe via nettet.

I i-SIT projektet gælder det om at omsætte brugernes erkendte og ikke erkendte behov til Design for Alle løsninger, hvor både funktionalitet og immaterielle løsninger er i højsædet.

I i-SIT projektet gælder det om at omsætte brugernes erkendte og ikke erkendte behov til Design for Alle løsninger, hvor både funktionalitet og immaterielle behov er i højsædet.

Fotos: Bexcom - fra i-SITs brugerundersøgelse. Se i-SIT rapporter på www.designconcern.com eller www.i-sit.dk